

Bilaga till revisionsberättelse

Redogörelse för revisionen år 2004

Innehåll	Sid.
1. Redogörelse för revisionen år 2004	1
1.1 Inledning	1
1.2 Granskningsinriktning	1
2. Årlig verksamhetsgranskning	1
2.1 Ekonomistyrning och intern kontroll	1
2.2 Uppföljning av extraordinära sparåtgärder	2
2.3 Gymnasienämnden	3
2.4 Socialnämnden	4
2.5 Barn- och ungdomsnämnden	4
2.6 Kulturnämnden	5
2.7 Miljö- och hälsoskyddsnämnden	5
2.8 Byggnadsnämnden	6
2.9 Samhällsbyggnadsnämnden	6
2.10 Kommunstyrelsen	6
3. Redovisningsrevision	7
3.1 Intern kontroll	7
3.3 Bokslutsgranskning	7

Bilagor:

Bil. 1	Ekonomistyrning och intern kontroll
Bil. 2	Uppföljning av extraordinära sparåtgärder
Bil. 3	Granskning av bokslut 2004-12-31
Bil. 4	Lägesrapporter ekonomisk intern kontroll
Bil. 5	Lekmannarevisorernas granskningsrapport AB Vänersborgsbostäder
Bil. 6	Lekmannarevisorernas granskningsrapport Fastighets AB Vänersborg
Bil. 7	Lekmannarevisorernas granskningsrapport Vatten Palatset Vänerparken AB
Bil. 8	Lekmannarevisorernas granskningsrapport Hunnebergs Kungajakt- och viltmuseum AB

1. Redogörelse för revisionen år 2004

1.1 Inledning

Vänersborgs kommuns revisorer lämnar härmed sin sammanfattande rapport avseende årets granskningsinsatser.

I vår rapport lämnas sammanfattande beskrivningar av de granskningar som genomförts under året samt våra väsentligaste iakttagelser.

1.2 Granskningsinriktning

Vi har utfört granskningen enligt kommunallagen, aktiebolagslagen (lekmannarevision) och fastställt revisionsreglemente.

2. Årlig verksamhetsgranskning

2.1 Ekonomistyrning och intern kontroll

Granskningens syfte har varit att analysera om det föreligger en bra ekonomisk styrning och en god intern kontroll inom socialnämnden, gymnasienämnden samt barn- och ungdomsnämnden. Vi har granskat:

- budgetens innehåll och budgetprocessen
- förekomsten av rutiner som leder till att budgeten efterlevs
- hur konstaterade budgetavvikelser justeras och hur beslutsunderlaget ser ut
- hur nämnden lever upp till reglementet rörande ekonomistyrning och intern kontroll
- om det föreligger en god intern kontroll i verksamheten

Granskningen visar i flera fall att budgeten inte utgör ett bra instrument för ekonomistyrning och intern kontroll. Budgeten innehåller bland annat generella, icke specificerade sparbetning. Ekonomiska kalkyler ingår inte i budgetbesluten. De beslutade budgetramarna understiger för flera verksamheter föregående års ekonomiska utfall, och visar därmed på behovet av besparingar i verksamheten. Nämnderna har haft svårigheter att förverkliga fullmäktiges budgetbeslut, vilket nämnderna inför verksamhetsårets början redan vet. Detta är särskilt tydligt för individ- och familjeomsorg, gymnasiesärskolan och särskolan.

- Granskningen visar att det i verksamheterna finns en begränsad förmåga till att genomföra reella förändringar.
- Det redovisas betydande budgetavvikelser. Nämnderna är tidigt medvetna om att verksamheten inte är fullt finansierad. Nämnderna signalerar redan i de första prognoserna under året om underskott, vilket tyder på att befintlig verksamhet och ekonomiska resurser inte stämmer överens. Man vet således redan från början att resurserna inte räcker till planerad verksamhet. Socialnämnden har emellertid tagit hänsyn till gjorda granskningar och betydande förbättringar kan identifieras med avseende på den ekonomiska styrningen och den interna kontrollen.
- Beslutad budget för socialnämnden, barn- och ungdomsnämnden samt gymnasienämnden uppgår till belopp som är lägre än föregående års utfall. Trots att erhållna budgetmedel ökar över tiden innebär det att verksamheten förväntas genomföra besparingar, något som till stora delar har uteblivit i verksamheterna.
- Samtliga nämnder arbetar på ett föredömligt sätt med ekonomisk intern kontroll utifrån det av fullmäktige antagna reglementet. Nämnderna har exempelvis fokuserat på rutiner kring hantering av handkassar, hantering av privata medel, attestrutiner och obrutna konteringskedjor. Internkontrollarbetet kan förstärkas om detta även inriktats på verksamhetens effektivitet och ändamålsenlighet.
- Den ekonomiska styrningens formella innehåll i nämnderna kan utvecklas för att förbättra kopplingen mellan beredning, beslut, genomförande och uppföljning. Om det brister i denna koppling försvåras den ekonomiska styrningen av verksamheten och det finns risk för att den interna kontrollen blir lidande.

Granskningen har redovisats i en rapport (bil. 1). Ernst & Young AB har biträtt oss vid revisionen.

2.2 Uppföljning av extraordinära sparåtgärder

Vi har även granskat kommunens ekonomistyrning och interna kontroll mot bakgrund av det beslut om extraordinära sparåtgärder som har tagits. Vår granskning har syftat till att följa upp utfallet av de extraordinära åtgärderna inom barn- och ungdoms- samt gymnasienämnden. Granskningen skall belysa nedanstående frågeställningar

- har det aktuella beslutet erhållit någon effekt på det ekonomiska utfallet?
- hur har avvikelser från budget identifierats och hanterats?
- har besparingsbeslut utöver de extraordinära åtgärderna tagits?

Våra slutsatser efter genomförd granskning är redovisas nedan:

- Beslutet om extraordinära åtgärder har i nämnderna givit upphov till vissa besparingar, i synnerhet i slutet på året. Det är dock svårt att urskilja de ekonomiska förbättringar som beror på extraordinära åtgärder från övriga händelser. Uppskjutna kapitalkostnader, hyror och icke tillsatta tjänster utgör de mest betydande posterna.
- Avvikelser identifieras men det är otydligt i vilken omfattning som dessa löpande justeras. Det är få besparingsbeslut som följs upp i nämndens protokoll. Det är inte heller tydligt vilka extraordinära åtgärder som ger upphov till vilka effekter och till vilket värde. Stora förändringar i lämnade prognoser förekommer i slutet på året. Prognossäkerheten är på dessa grunder inte god och måste förbättras.
- Några explicit utvecklade besparingsförslag utöver de som presenteras som en del av budgetarbetet inför 2005 återfinns inte i nämndprotokoll. Nämnderna har, sedan beslutet togs att införa extraordinära åtgärder, vid varje sammanträde följt upp det tagna beslutet. Detta innebär emellertid inte att effekterna av beslutet har kvantifierats och utvärderats. De besparingar som uppnåtts har i flera fall "ätits upp" av nya underskott inom övriga verksamhet.

Granskningen har redovisats i en rapport (bil. 2). Ernst & Young AB har biträtt oss vid revisionen.

2.3 Gymnasienämnden

Under året har vi genomfört ett antal träffar med nämndens presidium, förvaltningschef och ekonom för granskning och diskussioner om nämndens verksamheter, ekonomi samt uppföljningar i övrigt. Vi har också tagit del av nämndens protokoll och föredragningslistor.

Vi har granskat verifikationer på gymnasieförvaltningen och på gymnasieskolan.

Under året har gymnasiesärskolan redovisat prognoser på betydande underskott. Vi har därför träffat rektorn på gymnasiesärskolan för att erhålla information om verksamheten som bedrivs och om dess ekonomi. Vi har även träffat ansvarig för lokaler och IT med syfte att erhålla information om verksamheten

Slutsats:

Det är glädjande att det totala underskottet för gymnasienämnden ligger på en väsentligt lägre nivå än tidigare. Dock kan vi konstatera följande:

- Gymnasiesärskolan är fortfarande underbudgeterad.
- Interkommunala ersättningar är likaledes kraftigt underbudgeterade.
- Överskottet från AME som hjälper upp det totala resultatet är till stor del ett resultat av EU-bidrag som man inte kan påräkna i samma utsträckning för 2005.
- Överskottet från Komvux som väsentligt bidrager till underskottstäckning har också vissa intäkter av engångskaraktär.

Sammanfattningsvis så förutsätter vi att gymnasienämnden gör nödvändiga förändringar i både budget och verksamhet under år 2005 så att de stora underskotten i interkommunala ersättningar och gymnasiesärskolan försvinner.

2.4 Socialnämnden

Vi har under året träffat nämndens ordförande, vice ordförande och förvaltningschefen för genomgång och uppföljning av nämndens verksamhet och ekonomi. Vi har löpande tagit del av protokoll och föredragningslistor

Vi har stickprovsvis granskat verifikationer, följt upp ekonomiska rutiner och den interna kontrollen av dessa

Slutsats:

Vi kan konstatera, att nämnden genom medvetna åtgärder, i syfte att komma i balans, lyckats avbryta flera års budgetöverskridande.

Omstruktureringar, åtgärdspaket, vakanta tjänster, senareläggning av verkställigheten av fattade beslut och extraordinära åtgärder har resulterat i en ekonomi i balans år 2004.

2.5 Barn- och ungdomsnämnden

Vi har löpande tagit del av nämndens föredragningslistor och protokoll.

Arena och fritid redovisade ett underskott på -1100 tkr för verksamhetsåret 2003. I bokslutet förklarar förvaltningen underskottet av att kapitaltjänstkostnader för gjorda investeringar inte kunnat finansieras inom den egna ramen och att personalkostnaderna blev högre än budgeterat. Vidare var driften av anläggningarna svår att beräkna.

För 2004 redovisar Arena Fritid åter ett betydande underskott på -2,7 Mkr. Vi kan även notera att det förekommer relativt stora avvikelser från budget på både intäcks- och kostnads-sidan. Det är vår uppfattning att såväl budgetarbetet som den ekonomiska uppföljningen måste förbättras.

Enligt uppgift pågår arbete inom verksamheten med att minska personalkostnader och därutöver kommer vakant tjänst efter pensionsavgång inte att besättas.

Under året har Torpaskolan besökts för genomgång av verifikationer och uppföljning av delårsrapport.

Slutsats:

Barn- och ungdomsnämnden redovisar ett positivt resultat om 8,8 Mkr att jämföras med prognosen i delårsrapporten per augusti om – 1,9 Mkr. Underskottet i Arena och fritid har ökat med drygt 2 Mkr medan andra verksamheter redovisar kraftiga resultatförbättringar under årets sista fyra månader. Vid sammanträde i nämnden den 13 december redovisas en helårsprognos för verksamheten om 0,6 Mkr och givetvis är det positivt att nämnden redovisar överskott samtidigt som prognossäkerheten måste förbättras för att tjäna som styrinstrument.

2.6 Kulturnämnden

Vi har löpande tagit del av nämndens föredragningslistor och protokoll.

Under verksamhetsåret har kulturnämnden besökts för en genomgång av bidragsgivningen till föreningar och organisationer.

Kulturnämnden tog under år 2004 över hanteringen av bidrag till kulturföreningar, bygdegårdar och studieförbund från Arena och fritid.

Under 2003 kunde revisionen konstatera att dessa bidrag till föreningar och studieförbund beviljades alltför vanemässigt. Kulturnämnden påbörjade i början av 2004 en egen revision av studieförbunden. Detta arbete har fortsatt under året. Detta arbete har bedrivits på ett mycket bra sätt.

2.7 Miljö- & hälsoskyddsnämnden

Under året har revisionen träffat förvaltningschefen och erhållit information om nämndens ansvarsområden, organisation, verksamhet och ekonomi.

Vi har även följt nämndens verksamhet genom att löpande ta del av protokoll och föredragningslistor.

2.8 Byggnadsnämnden

Vi har under året träffat stadsarkitekten som har informerat oss om byggnadslovsenheten.

Vi har även följt nämndens verksamhet genom att löpande ta del av protokoll och föredragningslistor.

2.9 Samhällsbyggnadsnämnden

Under året har vi genomfört ett antal träffar med kansliet för genomgång av verksamhet, ekonomi och uppföljningar samt för att få information om utvecklingen av elektronisk handel och om personalens sjukfrånvaro. Vi har också träffat chefen för tjänstenheten samt ansvarig för teknik och trafik och vid dessa möten har vi fått information om verksamheterna.

Vi har under året informerat oss om balansräkningsenheterna VA-verk och renhållning. En fördjupad genomgång har gjorts inom gatuenheten, där vi tagit del av de olika enheternas verksamhet.

Vi har granskat verifikationer på kansliet och på gatuenheten.

Vi har även följt nämndens verksamhet genom att löpande ta del av protokoll och föredragningslistor.

Vid vår granskning noteras att samhällsbyggnadsnämnden redovisar ett mindre underskott för året. Överskott från en verksamhet har i flera fall balanserat underskott på andra verksamheter. På fastighetsenheten har bostadsanpassningsbidragen visat en kraftig ökning. Den elektroniska handeln ökar bara måttligt. Inom gatuenheten sker i flera avseenden en god samordning mellan enheterna. Den nya enheten skog och natur verkar ha smält bra in i den totala verksamheten.

Slutsats.

En bättre budgetering på olika verksamheter skulle vara önskvärt. En översyn av den tekniska förvaltningen borde ge en rad rationaliseringsvinster i ett något längre perspektiv.

2.10 Kommunstyrelsen

Vi har träffat kommunstyrelsen för information och dialog. Vid vårt möte diskuterades främst ekonomistyrningen samt extraordinära sparåtgärder med anledning av det oroande resultatet som redovisades under våren.

Vi har löpande tagit del av protokoll och föredragningslistor.

3. Redovisningsrevision

3.1 Intern kontroll

Under året har vi granskat den ekonomiska interna kontrollen i väsentliga rutiner enligt upprättad riskanalys. Granskningen har främst omfattat:

- Uppföljning av noteringar från granskningen år 2003
- Vi har tagit del av nämndernas egen internkontrollgranskning
- Vi har analyserat huruvida kommunens redovisningsreglemente beaktas vad gäller gränsdragning mellan investering och drift.
- Granskning av konton såsom kurser och konferenser vilka är ekonomiskt försumbara ur väsentlighetssynpunkt men som kan orsaka förtroendeskada vid olämpligt agerande (granskningen har fokuserats på gymnasienämnden)
- Registeranalys (ACL) av lönekostnader innefattande kontroll av förekomst av dubbla poster, högre löner mot anställningsavtal, större utbetalningar mot underlag, korrekt beräkning och utbetalning av övertid mm

Det är vår bedömning att den interna ekonomiska kontrollen inom förvaltningarna är god.

Granskningen avrapporteras i lägesrapporter per nämnd (bil.4). Ernst & Young AB har biträtt oss vid revisionen.

3.2 Bokslutsgranskning

Vi har granskat i kommunens årsredovisning ingående resultat- och balansräkningar med not hänvisningar, finansieringsanalyser, driftredovisning, investeringsredovisning samt nämndernas verksamhetsredovisningar.

Revisionen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente.

Årets avstämning av balanskravet utvisar att intäkterna överstiger kostnaderna med ca 32 mkr vilket gör att kommunen klarar balanskravet för år 2004. Vidare täcker årets överskott det negativa underskottet från år 2003 om 6,6 Mkr.

Vi ser nämndernas positiva resultat för år 2004 som ett viktigt trendbrott efter flera års återkommande underskott. Den kommunala ekonomin har genomgått en betydande förbättring under senare delen av hösten, prognostiserade underskott har ersatts med överskott. Stora delar av överskotten är dock hänförliga till kostnadsreduktioner av engångskaraktär. Kommunens ekonomi kan betecknas som svag och detta innebär att kostnads kontroll och budgetdisciplin måste ha en fortsatt hög prioritet i kommunens samtliga verksamheter.

Kommunens revisorer
Bilaga till revisionsberättelse
2005-03-30

Vår bedömning är att granskat material överensstämmer med lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed, det vill säga ger en rättvisande bild av kommunens och koncernens resultat och ställning.

Bokslutsgranskningen dokumenteras i separat rapport.(bil.3). Ernst & Young AB har biträtt oss vid revisionen